

Θράσος Αβραάμ: Οι δειλοί της ζωής μετατρέπονται σε «γενναίους» απέναντι στους αδύναμους

Συνέντευξη του Θράσου Αβραάμ* στο Κόκκινο Νήμα

Τον τελευταίο καιρό πολύ σπάνια εμφανίζονται μαρτυρίες από την προσφυγική δομή του Καρά Τεπέ. Ανάμεσα στις λίγες εικόνες που έχουν δει το φως της δημοσιότητας είναι εκείνες της αθλιότητας των πλημμυρισμένων σκηνών και ανθρώπων. Ποια κατάσταση επικρατεί στα προσφυγικά στρατόπεδα του νησιού μετά το κλείσιμο της Μόριας;

Με την δημιουργία του στρατοπέδου στον Καρά Τεπέ μετά το κάψιμο της Μόριας η πρόσβαση σε αυτόν είναι απαγορευτική για δημοσιογράφους και φωτορεπόρτερ. Με το πρόσχημα των μέτρων προφύλαξης από την πανδημία του κορονοϊού, οι Αρχές δεν επιτρέπουν την πρόσβαση σε ανθρώπους του Τύπου προκειμένου να εισέλθουν σε αυτό για να κάνουν ρεπορτάζ με φωτογραφίες και συνεντεύξεις από τους πρόσφυγες και μετανάστες. Ακόμα και όταν ακολουθούνται όλες οι διαδικασίες από μεριάς των δημοσιογράφων, με επίσημο αίτημα στο αρμόδιο υπουργείο, οι απαντήσεις είναι αρνητικές. Οι «επίσημες» φωτογραφίες ή βίντεο που βγαίνουν μέσα από τον προσφυγικό καταυλισμό είναι ελεγχόμενες από τις αρχές. Παραδείγματος χάριν, κατά την πολύ σύντομη επίσκεψη του πρωθυπουργού στις 31 Δεκεμβρίου 2020 στον Καρά Τεπέ απαγορεύτηκε η πρόσβαση σε δημοσιογράφους και φωτορεπόρτερ. Οι εικόνες και τα βίντεο που δόθηκαν στη δημοσιότητα, ήταν από το συνεργείο που συνοδεύει τον Κυριάκο Μητσοτάκη.

Παράλληλα, υπάρχουν καταγγελίες από πρόσφυγες και μετανάστες ότι τους έχει ανακοινωθεί πως αν εντοπιστούν να βγάζουν φωτογραφίες ή βίντεο από το στρατόπεδο, θα τους κατάσχουν τα κινητά τηλέφωνα. Από τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι υπάρχει

συντονισμένη επιχείρηση από μεριάς των αρχών προκειμένου να μην δημοσιοποιείται οτιδήποτε αφορά τον Καρά Τεπέ. Υπάρχει, δηλαδή, ένα ιδιότυπο καθεστώς ελέγχου της πληροφορίας και της ενημέρωσης, προκειμένου ο έξω κόσμος να μην μαθαίνει τι γίνεται μέσα στο στρατόπεδο.

Να πούμε όμως και λίγα λόγια για την κατάσταση που επικρατεί στο camp του Καρά Τεπέ. Το νέο κέντρο στήθηκε βιαστικά μετά την πυρκαγιά στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης της Μόριας τον περασμένο Σεπτέμβριο. Βρίσκεται ακριβώς δίπλα στη θάλασσα και είναι πολύ περισσότερο εκτεθειμένο σε όλων των ειδών τα καιρικά φαινόμενα και τις πλημμύρες. Όλοι οι πρόσφυγες και μετανάστες μένουν σε σκηνές. Πολλές από αυτές είναι στημένες κοντά στη θάλασσα και δεν έχουν ούτε πάτωμα. Υπάρχουν βέβαια και τα θερμαινόμενα Rubb Hall, που είναι μεγάλες σκηνές χωρητικότητας πολλών δεκάδων ατόμων, οι οποίες διαθέτουν κλιματισμό, αλλά αυτές είναι ελάχιστες. Να σημειωθεί ότι δεν επιτρέπεται στους πρόσφυγες και μετανάστες να ανάβουν φωτιά για να μαγειρέψουν φαγητό για τις οικογένειές τους και πρέπει να αρκούνται στο ημερήσιο σιτηρέσιο που τους παρέχεται.

Το νέο ΚΥΤ Λέσβου είναι περιφραγμένο και δεν επιτρέπεται η πρόσβαση. Σήμερα προσπαθούν να επιβιώσουν στο συγκεκριμένο camp 7.000 περίπου αιτούντες άσυλο, εκ των οποίων οι 2.500 είναι ανήλικα παιδιά όλων των ηλικιών. Οι χώροι υγιεινής και καθαριότητας όπως τουαλέτες και ντους δεν επαρκούν ενώ η πρόσβαση σε αυτές όταν υπάρχουν κακές καιρικές συνθήκες είναι πολύ δύσκολη. Όταν υπάρχει καταιγίδα, για να χρησιμοποιήσει κάποιος την τουαλέτα θα πρέπει σίγουρα να βραχεί.

Μεγάλα είναι τα προβλήματα και στην ηλεκτροδότηση, καθώς αυτή γίνεται σταδιακά ανά πτέρυγα μόνο για οχτώ ώρες την ημέρα. Συνεχείς είναι οι διακοπές του ρεύματος καθώς σε συνθήκες κρύου το ηλεκτρικό κύκλωμα υπερφορτώνεται από την προσπάθεια των προσφύγων να ζεσταθούν με όποιο ηλεκτρικό σώμα έχουν στη διάθεσή τους. Εκτός από αυτά, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι σύμφωνα με έκθεση που δημοσιεύθηκε στις 17 Φεβρουαρίου, η Human Rights Watch κατηγόρησε την ελληνική κυβέρνηση ότι σε τμήματα του εδάφους στο Καρά Τεπέ υπάρχει μόλυνση με μόλυβδο. Πέραν όμως από αυτό το νεότευκτο στρατόπεδο του Καρά Τεπέ,

στην ίδια περιοχή υπάρχει και ο δημοτικός καταυλισμός που λειτουργεί από το καλοκαίρι του 2015, όπου οι συνθήκες να είναι σαφώς καλύτερες.

Υπάρχει πληθώρα καταγγελιών για παράνομες επαναπροθήσεις προσφύγων προς την Τουρκία, ακόμα και μετά την αποβίβασή τους στο νησί. Τι συμβαίνει με τις νέες προσφυγικές αφίξεις;

Όντως έχουν δει το φως της δημοσιότητας καταγγελίες για επαναπροθήσεις βαρκών στα απέναντι τουρκικά παράλια. Επίσης υπάρχουν δημοσιεύματα για απαγωγές προσφύγων και μεταναστών που έχουν αφιχθεί στη Λέσβο τα οποία αναφέρουν ότι αφού οι ελληνικές αρχές εντοπίσουν τους πρόσφυγες στη στεριά σε κάποια απόκρημνη ακτή, τους επιβιβάζουν σε ναυαγοσωστικές σχεδίες, τα επονομαζόμενα liferafts, και στη συνέχεια τους αφήνουν εντός τουρκικών χωρικών υδάτων, ώστε να παρασυρθούν από τα κύματα μέχρι να εντοπιστούν από σκάφη της τουρκικής ακτοφυλακής. Όλα τα παραπάνω διαψεύδονται από το υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, που έχει χαρακτηρίσει τους «ισχυρισμούς για pushbacks» σαν μέρος μιας ευρύτερης στρατηγικής «fake news» που προωθεί η Τουρκία, μέσω ορισμένων ΜΚΟ και δικτύων λαθρεμπόρων. Στον βαθμό όμως που οι καταγγελίες για παράνομες επαναπροθήσεις και απαγωγές προσφύγων και μεταναστών ισχύουν, οι ενέργειες αυτές είναι αντίθετες με τις συμβάσεις για την προστασία των προσφύγων, οι οποίες προβλέπουν ότι οι άνθρωποι δεν μπορεί να στέλνονται πίσω σε χώρες όπου κινδυνεύει η ζωή και η ασφάλειά τους για λόγους που σχετίζονται με τη φυλή, τη θρησκεία, την εθνικότητα ή τις πολιτικές τους απόψεις. Επίσης, είναι αντίθετες ακόμα με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και τη Σύμβαση της Γενεύης. Σε κάθε περίπτωση, είναι επιτακτική η σύσταση διεθνούς ανεξάρτητης επιτροπής προκειμένου να εξετάσει τις καταγγελίες αυτές.

Πριν λίγες εβδομάδες, ξενοφοβική/ακροδεξιά ομάδα επιχειρήσε να αποτρέψει την πρόσβαση προσφυγόπουλων σε σχολείο της Λέσβου. Ποια είναι η δράση αυτών των ομάδων τον τελευταίο καιρό;

Είναι γεγονός ότι μέλη συγκεκριμένης ακροδεξιάς ομάδας, στην οποία συμμετέχουν και πρώην μέλη της εγκληματικής ναζιστικής

συμμορίας της Χρυσής Αυγής, πρωταγωνίστησαν στην επιχείρηση διασποράς μίσους και αποτροπής πρόσβασης ασυνόδευτων ανήλικων στο σχολείο. Σε σχέση με το συγκεκριμένο περιστατικό, να αναφέρω ότι ευθύνες για την δημιουργηθείσα κατάσταση έχει και το υπουργείο Παιδείας καθώς και η Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Βορείου Αιγαίου. Με καθυστερήσεις και γραφειοκρατικά προσχήματα -ενδεικτικά προφανώς της πολιτικής τους βούλησης- σαμποτάρουν συστηματικά κάθε προσπάθεια για εκπαίδευση των προσφύγων και των μεταναστών, προχώρησαν υπό αυτές τις συνθήκες (σκληρό lock down στη Λέσβο, εκκίνηση διαδικασιών για το νέο ΚΥΤ), αποσπασματικά στη λειτουργία ΖΕΠ αποποιούμενοι την ευθύνη τους για προεργασία και ενημέρωση των τοπικών κοινωνιών. Οφείλουν να απολογηθούν για την κατάσταση που άφησαν εγκληματικά να εξελιχθεί σε βαθύ τραυματισμό της σχολικής κοινότητας του Γυμνασίου και Λυκείου Ιππείου.

Για να επανέλθω στο ερώτημά σας σχετικά με την δράση των ομάδων αυτών, το τελευταίο διάστημα παρατηρεί κανείς μια εμφανή διαφοροποίηση σε σχέση με το προηγούμενο διάστημα από ορισμένους συμμετέχοντες στις ομάδες αυτές. Αρκετοί εξ αυτών έχουν αποδεχτεί την κυβερνητική πολιτική στη διαχείριση του προσφυγικού-μεταναστευτικού με την δημιουργία νέας μόνιμης υπερδομής στο νησί και ως εκ τούτου τηρούν στάση αναμονής και παρακολουθήσεως των εξελίξεων. Παρ' όλα αυτά όμως, συνεχίζουν να καλλιεργούν το μίσος, τη διχόνοια στην τοπική κοινωνία και τον ρατσισμό. Επενδύουν στον κοινωνικό αυτοματισμό και στην ενοχοποίηση ανθρώπων για να κάνουν πολιτική διαχείριση του προβλήματος και φυσικά να βγάλουν «λάδι» την κυβερνητική πολιτική. Από κοντά και παραδημοσιογραφικά blog αλλά δυστυχώς και επαγγελματίες στο χώρο του Τύπου στη Λέσβο που επενδύουν στην ρατσιστική ρητορική και ξеноφοβία. Δίπλα σε όλα αυτά, θερμοκέφαλοι ανεγκέφαλοι και ακέφαλοι, συμπλεγματικοί που αναζητούν νόημα ζωής ή απλώς φοβισμένοι και ανενημέρωτοι, συνθέτουν το εκρηκτικό μείγμα. Οι δειλοί της ζωής μετατρέπονται σε γενναίους απέναντι στους αδύναμους.

Υπάρχουν φωνές και πρωτοβουλίες κοινής λογικής, ανθρωπιάς και αλληλεγγύης;

Με την κατάσταση εγκλεισμού λόγω των μέτρων κατά της πανδημίας του κορονοϊού ήταν λογικό και επόμενο το κίνημα αλληλεγγύης και εδώ στη Λέσβο να έχει υποχωρήσει. Πρόσφατα και με αφορμή το πολύ κρύο, εκδηλώθηκε πρωτοβουλία ντόπιων που ζητούσαν να τους επιτραπεί να πάρουν οικογένειες προσφύγων από τον Καρά Τεπέ στα σπίτια τους μέχρι να περάσουν οι κρύες μέρες. Η πρωτοβουλία αυτή πήρε μεγάλες διαστάσεις φθάνοντας μέχρι τη Βουλή, χωρίς όμως αποτέλεσμα. Τέτοιου είδους πρωτοβουλίες αποδεικνύουν περίτρανα πως οι πολίτες που έκαναν τη Λέσβο το νησί της ανθρωπιάς και της αλληλεγγύης είναι εδώ και επιμένουν για τις αυτονόητες ανθρωπιστικές αξίες. Υπάρχουν απλοί πολίτες αλλά και συλλογικότητες, κινήσεις, οργανώσεις που εξακολουθούν με τις δράσεις αλλά και τις προτάσεις τους να προσπαθούν να βάλουν στην ατζέντα της δημόσιας συζήτησης την κοινή λογική για το συμφέρον τόσο των ντόπιων όσο και των προσφύγων και μεταναστών που βρίσκονται στη Λέσβο. Θέλω να είμαι αισιόδοξος ότι με το ξεπέρασμα της πανδημίας και την επιστροφή σε κάποια μορφή κανονικότητας, οι φωνές αυτές θα επικρατήσουν.

**Δημοσιογράφος στο σάιτ/ιντερνετικό ραδιόφωνο www.stonisi.gr*